

Утвърдил:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет: Философски

Специалност:

Ф	Ф		0					

Философия, Психология

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

БОРБА С КРАСОТАТА – МИКЕЛАНДЖЕЛО БУОНАРОТИ.

ЕСТЕТИЧЕСКИ И ФИЛОСОФСКИ ИДЕИ.

ЕСТЕТИКА, Специализиран курс

Преподавател: Гл. ас. д-р Петър Пламенов Станоев

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	
	Практически упражнения (хоспетиране)	
Обща аудиторна заетост		
Извънаудиторна заетост	Реферат	да
	Доклад/Презентация	
	Научно есе	да
	Курсов учебен проект	
	Учебна екскурзия	да
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	да
Обща извънаудиторна заетост		
ОБЩА ЗАЕТОСТ		
Кредити аудиторна заетост		
Кредити извънаудиторна заетост		
ОБЩО ЕКСТ		

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	Workshops {информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати)	10 %
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	
3.	Демонстрационни занятия	
4.	Посещения на обекти	
5.	Портфолио	
6.	Тестова проверка	
7.	Решаване на казуси	
8.	Текуща самостоятелна работа /контролно	
9.	Научно есе	90 %
10.		
11.		
12.	Изпит	

Анотация на учебната дисциплина:

Възможно ли е на едно изкуство да се погледне не само като на художествена реалност, но и като на философска система?! И ако това е допустимо до какви истини ще се домогнем?

Цялото творчество на ренесансовия гений – архитект, скулптор, художник и поет - Микеланджело Буонароти е пропито от една тайна – настойчива, дръзка и безпощадна борба – борба с Красотата - с всевластието, загадъчността и нееднозначността ѝ. Животът на Микеланджело наподобява неравно сражение за разгадаването и надмозването на метафизичната ѝ мощ. Защото Красотата поражда възхита, подчинява с удивление, вцепенява с екстази и въздига с Любов. Единственото оръжие за съпротива и спасение се оказва съзряващата душа, която страда, любува се и се извисява, която изпълва с живот тежкото тяло и го преобразява...

„БОРБА С КРАСОТАТА – Микеланджело Буонароти – естетически и философски идеи” е специализираният курс посветен не само на фигурата на един от най-знамените ренесансови личности – скулптор, художник, архитект и поет, но и на една епоха – на Ренесансова Италия в самия разцвет и пик на Високия Ренесанс от XV-XVI-ти век, на нейния дух и идеи, а също и на специфичното ренесансово светоусещане. Във въвеждащата лекционна част ще се разгледат

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

основните философски и естетически мотиви, които приъстват в изкуството на Микеланджело и как творбите кореспондират с основните философски идеи на времето – представени от гении като Данте, Петрарка, Бокачо, Марсилио Фичино, Леон Батиста Алберти, Лоренцо Валла, Пико дела Мирандола, Джордано Бруно и др. Както и основните мисловни течения на петракизма, хуманизма, неоплатонизма. Курсът ще се опита да реконструира източниците на вдъхновение за твореца Микеланджело - откъде черпи идеите си, кои са първоизточниците на идейния му свят и защо изкуството му е заредено с изключителна естетическа, богато идейна и философска енергия.

Посредством конкретна работа с текста на стиховете, философските източници и художествените произведения на Микеланджело ще се ексцерпират основните естетически идеи – за красивото, ролята, смисъла и спецификата на изкуството, творбата, твореца, езика и словесността, стила, живописата, скулптората и т.н.

*Кажми ми, Господи, дали красотата, която виждам е Твоя Милост,
или сам в себе си я нося?
Накъдето и да обърна поглед – навред е красотата...*

*Изкуството е преди всичко откровение,
благословия и освещаване на човешкото битие.*

Микеланджело Буонарот

Предварителни изисквания:

Очаквани резултати:

Задълбочаване и детайлизиране на познанията за епохата на Високия ренесанс, тенденциите в хуманистичната мисъл. Познаване на основните естетически концепции, изразени в изкуството на Микеланджело. Овладеяване на уменията за работа с изворен текст и обобщаване на естетически теми. Разбиране на идейното – теоретично и практическо взаимодействие между Философия, Изкуство и Култура. Студентите овладейват критически умения, придобиват по-широко поле за осмисляне на контекстуалните съотношения в културните процеси и изграждат способност критически да осмислят явленията и тенденциите в изкуството като цяло както и тяхното отношение им към философската теория.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1.	Красотата на хоризнта. Епохата на Високия Ренесанс. Флоренция, Венеция, Рим. Творците титани. Борджиите.	2
2.	Героическият ентузиазъм. Титанът-герой. Микеланджело – живот, творчество и основни идеи.	2
3.	Специфика на идеиния свят на Микеланджело. Основни художествени и философски идеи.	2
4.	Природа и изкуство. Що е изкуство според Микеланджуло?	2
5.	Творецът. Дигнитас.	2
6.	Творбата. Фантазия и реалност.	2
7.	Идеалът за човека. Титанът. Давид и терибилитас.	2
8.	Пиета – Образът на Милостта. Любуване - съзерцание и състрадание.	2
9.	Сонетът и идеята за всемирната хармония. Пераркизъм.	2
10.	Ерос. Философският ерос. Марсилио Фичино.	2
11.	Комически размах. Сикстинската капела. Джордано Бруно. Универсалният човек.	2
12.	Живопис и живописност. Човекът шедьовър.	2
13.	За светлото и тъмното. Тяло и камък. Архитектурната мисъл.	2
14.	Ден на гнева. Трагическото. Вина и изкупление. Страшният съд.	2
15.	Изкуството като себепознание. Микеланджело – любимец на музите.	2

Форма на изпит

Курсова работа	
1.	Научно есе по предложена и одобрена тема, свързана с проблемното поле на курса.

Библиография

Основна:

На български език

За Микеланджело Буонароти

1. Блек, Бенджамин. Долинър, Рой. Брускини, Енрико. Тайните на Сикстинската капела : Забранените послания на Микеланджело в сърцето на Ватикана София 2007;
2. Вентури, Адолфо Микеланджело : Живот и характеристика на творчеството му.
3. Димов, Васил. Микеланджело. Портрет. Художествено тълкуване на Микеланджеловите произведения София 1943;
4. Кенинс, Анн. Избрани рисунки: Микеланджело. Издателство ICON София, 2013;
5. Кристофанели, Роландо. Дневник на Микеланджело-Лудия, София 1990
6. Конъли, Шон. Микеланджело, София 2007
7. Лудвиг, Емил. Микеланджело, Роман София 1992
8. Микеланджело Буонароти : Лирика София 1970
9. Мутафчиева, Ирина Николова , Рисунката и Буонароти : Рисунки на Микеланджело от Каза Буонароти, Флоренция, НМБИИ София 2014 Култура : седмичник за изкуство, култура и публицистика ISSN: 0861-1408.- Год. 58, бр.. 31 (26 септ. 2014), стр. 3;
10. Ролан, Ромен, прев.Милетич-Букурещлиева, Мария Любомирова, Микеланджело. Роман. София 1941;
11. Стоун, Ървинг. Страдание и възторг : Биогр. роман за Микеланджело, София 1966
12. Чуховски, Петър Симеонов , Микеланджело Буонароти, Рисунки : [Албум] 1994

Обща

1. Бел, Джулиан, Огледалото на света, София, 2009.
2. Гомбрих, Ернест. Изкуството и неговата история. София 1990;
3. Дюма, Александър, Борджиите. Документална биография. София 2003;
4. Ортега-и-Гасет, Х., Естетически есета. т. I-II, София, 1990-93;
5. Паси, И.(съставител), За красотата и изкуството. Фрагменти из историята на западноевропейската естетика от Ренесанса до романтизма, София, 1966.
6. Паси, И. Смешното, София,1972.
7. Паси, И. Трагичното, София,1963.

8. Тенев, Драган. Чудната история на изкуството. София 1987;
9. Теория на литературата. От Платон до Постмодернизма. Авт. кол. Евгения Панчева, Амелия Личева, Миряна Янакиева, Колибри, София 2005.
10. Толстой, Л. Що е изкуство?, София, 1994.
11. Философия на изкуството, Тематична антология, София 2003
12. Фройд. З., Естетика, изкуство, литература, София, 1991.
13. Хаджикосев, Симеон., Западноевропейска литература, т. II, София 2004/2012.
14. Шурбанов, Александър. Ренесансовият хуманизъм и лириката на Шекспир. София: Наука и изкуство, 1980.

Допълнителна:

На руски език

15. Баренбойм, П. Д. Тайны Капеллы Медичи, Спб., Изд-во СПбГУП, 2006, ISBN 5-7621-0291-2
16. Баренбойм Петр, Шиян Сергей, Микеланджело. Загадки Капеллы Медичи, Слово, М., 2006. ISBN 5-85050-825-2
17. Дажина В. Д. Микеланджело. Рисунок в его творчестве. — М.: Искусство, 1987. — 215 с Ирвинг Стоун, «Муки и радости» М.: Искусство, 1978
18. Карел Шульц, «Камень и боль» (текст романа в библиотеке Александра Белоусенко)
19. Микеланджело и его время / Под ред. Е. И. Ротенберга, Н. М. Чегодаевой. — М.: Искусство, 1978. — 272 с. — 25 000 экз.
20. Микеланджело. Поэзия. Письма. Суждения современников / сост. В.Н.Гращенко. — М., 1983. — 176 с.
21. Микеланджело. Жизнь. Творчество / Сост. В. Н. Гращенко; вступительная статья В. Н. Лазарева. — М.: Искусство, 1964.
22. Ротенберг Е. И. Микеланджело. — М.: Искусство, 1964. — 180 с.
23. Сомов А. И. Микеланджело Буонарроти // Энциклопедический словарь Брокгауза и Ефрона: В 86 томах (82 т. и 4 доп.). — СПб., 1890—1907.

На английски език

За Микеланджело

24. Hirst, Michael and Jill Dunkerton. (1994) The Young Michelangelo: The Artist in Rome 1496–1501. London: National Gallery Publications, ISBN 1-85709-066-7
25. Liebert, Robert (1983). Michelangelo: A Psychoanalytic Study of his Life and Images. New Haven and London: Yale University Press. ISBN 0-300-02793-1.
26. Néret, Gilles (2000). Michelangelo. Taschen. ISBN 978-3-8228-5976-6.
27. Paoletti, John T. and Radke, Gary M., (2005) Art in Renaissance Italy, Laurence King, ISBN 1-85669-439-9
28. Pietrangeli, Carlo, et al. (1994). The Sistine Chapel: A Glorious Restoration. New York: Harry N. Abrams
29. Sala, Charles (1996). Michelangelo: Sculptor, Painter, Architect. Editions Pierre Terrail. ISBN 978-2-87939-069-7.

30. Saslow, James M. (1991). *The Poetry of Michelangelo: An Annotated Translation*. New Haven and London: Yale University Press.
31. Rolland, Romain (2009). *Michelangelo*. BiblioLife. ISBN 1-110-00353-6.
32. Seymour, Charles, Jr. (1972). *Michelangelo: The Sistine Chapel Ceiling*. New York: W. W. Norton.
33. Stone, Irving (1987). *The Agony and the Ecstasy*. Signet. ISBN 0-451-17135-7.
34. Summers, David (1981). *Michelangelo and the Language of Art*. Princeton University Press.
35. Tolnay, Charles (1947). *The Youth of Michelangelo*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
36. Tolnay, Charles de. (1964). *The Art and Thought of Michelangelo*. 5 vols. New York: Pantheon Books.
37. Wallace, William E. (2011). *Michelangelo: The Artist, the Man and his Times*. Cambridge University Press. ISBN 1-107-67369-0.
38. Wilde, Johannes (1978). *Michelangelo: Six Lectures*. Oxford: Clarendon Press.(

За епохата на Италианския Ренесанс

39. Baron, Hans. *The Crisis of the Early Italian Renaissance: Civic Humanism and Republican Liberty in an Age of Classicism and Tyranny*. Princeton: Princeton University Press, 1966.
40. Burckhardt, Jacob (1878), *The Civilization of the Renaissance in Italy*, trans. S.G.C Middlemore [1]
41. Burke, Peter. *The Italian Renaissance: Culture and Society in Italy* Princeton: Princeton University Press, 1999.
42. Capra, Fritjof. (2008), *The Science of Leonardo. Inside the Mind of the Great Genius of the Renaissance*. Doubleday ISBN 978-0-385-51390-6
43. Cronin, Vincent *The Florentine Renaissance* (1967) ISBN 0-00-211262-0
44. *The Flowering of the Renaissance* (1969) ISBN 0-7126-9884-1
45. *The Renaissance* (1992) ISBN 0-00-215411-0
46. Hagopian, Viola L. "Italy", in *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*, ed. Stanley Sadie. 20 vol. London, Macmillan Publishers Ltd., 1980. ISBN
47. Hay, Denys. *The Italian Renaissance in Its Historical Background*. Cambridge: Cambridge University Press, 1977.
48. Jurdjevic, Mark. "Hedgehogs and Foxes: The Present and Future of Italian Renaissance Intellectual History," *Past & Present* 2007 (195): 241-268, Shows Humanism has been the main concern of historians recently; Discusses the works of William Bouwsma, James Hankins, Ronald Witt, Riccardo Fubini, Quentin Skinner, J. A. Pocock, and Eric Nelson.
49. Lopez, Robert Sabatino, *The Three Ages of the Italian Renaissance* Charlottesville: University Press of Virginia, 1970.
50. Pullan, Brian S. *History of Early Renaissance Italy*. London: Lane, 1973.
51. Raffini, Christine, Marsilio Ficino, Pietro Bembo, Baldassare Castiglione: *Philosophical, Aesthetic, and Political Approaches in Renaissance Platonism*.
52. *Renaissance and Baroque Studies and Texts*, v.21, Peter Lang Publishing, 1998. ISBN 0-8204-3023-4